

Сураи Таҳрим

66-ум сураи Қуръон буда, дар Мадина нозил шуда,
аз 12 оят иборат аст.

Сураи мазкур якчанд масъалаҳои шариъатиро дарбар гирифтааст. Он суолҳо ва ҳукмҳое, ки ба хонадони набувват ва модарони муъминон, яъне завҷаҳои мутаҳҳар (пок)-ӣ ҳазрати рисолатпаноҳ Муҳаммади Мустафо (с) вобастагӣ доранд, муолиҷа намудааст, ки барои ҳар як хонадону оилаи муслим ва муслима намунаи ибрат ва нусхаи комил ба ҳисоб меравад.

Ибтидои сура аз он суҳан мекунад, ки ҳазрати Расулуллоҳ (с) барои ризоят ва рағбати баъзе завҷаҳои покш канизаш Морияи Қибтияро (яке аз ҳамсарони Расули Худо (с), ки ба тариқи ҳадя аз тарафи подшоҳи Миср омада буд) бар нафси худ ҳаром кард ва муоширатро бо ӯ манъ намуд. Ин боиси он гардид, ки Расули Худо (с) мавриди итоби Аллоҳтаъоло қарор гирифт.

Баъдан суҳан аз он сирре, ки Расулуллоҳ (с) ба яке аз завҷаҳояш гуфта буд ва завҷааш онро ошкор сохт ва ин боис ба носозгории завҷаҳои Расули Худо (с) ва худи ӯ (с) гардида буд, меравад. Ояти дигар рашке, ки байни завҷаҳои пок ҷой дошт, танқид карда нодурустии онро баён кардааст. Ҳамчунон Аллоҳтаъоло қиссаи зани кофираро шавҳари муъмин ва шавҳари кофиру зани муъминро мисол овардааст.

Дар охир тавре дар шарҳи сураҳои қаблӣ ишора рафт, суҳан аз он меравад, ки ҳеҷ кас аз пайвандон ва наздикон барои инсон дар охират наҷотдиҳанда шуда наметавонанд. Дар он рӯз танҳо имону амалҳои солеҳ барои наҷоти бандаи Худо сабаб шуда метавонад.

Ин буд нигоҳе мухтасар аз мундариҷа ва мазмуни сураи мазкур.

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

Бисмиллаҳи-р-Раҳмани-р-Раҳим

*Оғоз мекунам ба номи Худои ваде ки беандоза меҳрубону
бениҳоят бораҳм аст.*

يَا أَيُّهَا النَّبِيُّ لِمَ تُحَرِّمُ مَا أَحَلَّ اللَّهُ لَكَ تَبْتَغِي مَرْضَاتَ أَزْوَاجِكَ وَاللَّهُ

غَفُورٌ رَحِيمٌ

**Йӓ айюҳа-н-наббийю лима туҳарриму мӓ аҳаллаллоҳу
лак. Табтағи марзӯта азвӓҷик. Валлоҳу Ғафӯру-р-
Раҳим.1.**

*1. Эй Пайгамбар, чаро он чизеро ҳаром мегардонӣ, ки Худо барои
ту ҳалол сохта аст, (магар) хушнудии занони худро металабӣ?
Ва Худо омӯрзгору меҳрубон аст.*

Муфасссирони оли қадр сабаби нозил шудани ин оятро бо ду
ривоят шарҳ доданд. Ҳарду ривоят ҳам қобили қабул буда, дар он
ҷойи таъҷуб нест. Ривояти аввал ин аст, ки Расули Худо (с) дар
навбати ҳамсараш Ҳафса (р) (духтари амиралмуъминин Умар
бинни Хаттоб) дар хонаи Ҳафса (р) бо мория Қибтия дар хилвати
хос буд.

Ҳафса (р) аз он огоҳ гардид, рашки занонааш хуруҷ карда
бетоқат шуд ва изҳори ранҷишу норозигӣ кард. Расули Худо (с) ба
хотири таскин додан ва рафъи ранҷиши Ҳафса (р) ба ӯ гуфт:
**"Агар Мория Қибтияро, ки модари фарзанди ман Иброҳим
аст, барои худ ҳаром хонам, розӣ мегардӣ?"**

Ҳафса (р) дар ҷавоб гуфт: "Бале". Пас ҳазрати Расулуллоҳ (с)
Морияро бар нафси худ ҳаром хонд ва ба Ҳафса (р) гуфт, ки ин
сир байни мо пӯшида бимонад ва касе набояд огоҳ шавад. Аммо
Ҳафса (р) аҳдро шикаста, ин сирро ба завҷаи дигари Расулуллоҳ
(с) модари муъминон Оиша (р) (духтари нахустхалифа Абӯбакри
Сиддиқ (р)) ошкор карданд. Он гоҳ ин ояти карима нозил гардид

Ривояти дуюм ин аст, ки ҳазрати Расулуллоҳ (с) назди
ҳамсарашон Зайнаб (с) асал тановул карданд ва хеле назди вай
маътал монданд. Ин ба завҷаҳои пок ҳазрати Оиша (р) ва ҳазрати
Ҳафса (р) гарон омад. Он гоҳ бо ҳам иттифоқ намуданд, ки чун
Расулуллоҳ (с) ба назди кадом яке аз мо биояд, ба ӯ мегӯем, ки эй

Расули Худо (с) аз даҳонат бӯи "Гули маъофир" меояд. "Гули маъофир" як навъ дарахте буд, ки бӯи нохушу ғазил дошт.

Чун Расулulloҳ (с) баъди ошомидани асал аз назди Зайнаб (р) ба назди Оиша (р) омад, он кас ба Расули Худо (с) гуфтанд: "Ё Расулаллоҳ (с), аз даҳони Шумо бӯи маъофир меояд". Расулulloҳ (с) гуфтанд: **"Ман маъофир нанӯшидаам, вале дар хонаи Зайнаб каме асал ошомидам"**.

Чун ба хонаи Ҳафса (р) рафт, ӯ низ сухани Оиша (р)-ро такрор гуфт. Вақте Расули Худо (с) гуфт, ки асал хӯрдаам, завҷаи покаш посух доданд, ки шояд занбӯри асал аз гули маъофир ғизо бардошта бошад, ки ин қадар бӯи бад дорад.

Ҳазрати Рисолатпаноҳ (с) баъди ин суханхоро шунидан гуфтанд: **"Аз ин баъд асалро барои худ ҳаром гардонидам, дигар ҳеҷ гоҳ асал нахоҳам хӯрд"**. Дар ин асно ин ояти карима нозил шуд. Дар он нидои Аллоҳтаоло ба сӯи ҳазрати Муҳаммади Мустафо (с) ба тарзи **"Эй пайғамбари Мо"** расид, ки ин ба мақоми баланду ба Аллоҳтаоло наздиктар будан ва азиз будани Пайғамбари мо (с) далолат мекунад. Зеро муроҷиат ва хитоби Аллоҳтаоло ба сӯи дигар набиҳо бо ифодаи номашон сурат мегирифт. Ба мисли "Эй Иброҳим", "Ё Мӯсо" ва ғайра. Хулоса, Аллоҳтаоло расули худро итоб карда фамудааст, ки эй Пайғамбари Мо, ба хотири ризо сохтани завҷаҳоят чаро ризку неъматеро, ки Аллоҳтаоло ба ту насиб дидааст, барои худ ҳаром гардонидӣ?

Итоби илоҳӣ барои Расули Худо (с) бино бар мартабаи ӯ ва лутфу марҳмати Худованд буд. Худованд мағфираткунанда ва меҳрубону бузург аст. Ӯ ин амали фиристодаи худро мебахшад ва намегузорад, ки Морияи Қибтия ё асал барои нафси ӯ (с) ҳаромкардашуда бошанд.

Аллоҳтаоло барои кушодани ин гуна қасамҳои бандагонаш ояи зеринро нозил карда чунин фармудааст.

قَدْ فَضَّلَ اللَّهُ لَكُمْ تَحِلَّةَ أَيْمَانِكُمْ وَاللَّهُ مَوْلَاكُمْ وَهُوَ الْعَلِيمُ الْحَكِيمُ ﴿٢﴾

Қад фаразаллоҳу лакум таҳиллата айманикум. Валлоҳу мавлакум. Ва Ҳува-л Ёлиму-л-Ҳаким. 2.

2. Батаҳқиқ, барои шумо кушодани савгандҳоятонро Аллоҳ муқаррар кардааст. Ва Худованд молику корсози шумо аст. Ва Ӯ донову боҳикмат аст.

Худованд бо ҳукми ин оя барои шахсоне, ки қасами худро мешикананд, каффоратро муқаррару фарз гардонидааст. Агар муъминне барои коре, ки муносибати савган нест, савганд хӯрд, масалан, ягон чизи бо амри Худо ҳалолшударо барои худ бо савганд манъ намояд, ба воситаи додани каффорат метавонад савганди худро шиканад ва онро истеъмол кунад. Каффорат ин аст. Даҳ мискинро ду маротиба бо серӣ таъом диҳад, ё пӯшок диҳад, ё як ғулом озод кунад, ё серӯз рӯза гирад.

Бинобар ривояти Ибни Аббос (р) ҳазрати Расулulloҳ (с) мувофиқи ояти мазкур бо додани каффорат қасами худро шикастанд. Мо дар масъалаҳои каффорати қасам ба ин амали Расули Худо (с) пайравӣ менамоем.

Дар давоми оят омада, ки Аллоҳтаъоло ба он чизе, ки бандагонаш муҳтоҷанд, олим аст, дӯсту ёвари онҳост. Ӯ таъоло дар санъату корсозии худ бисёр боҳикмат аст. Ва ҳар амру наҳйи Аллоҳтаъоло барои бандагонаш тақозои маслиҳаташ буда, аз тоқати бандагон зиёд ва берун нест. Аллоҳтаъоло чун василаи дафъи савгандро баён намуд, пас дар ояти зер фармуд, ки:

وَإِذْ أَسْرَأَ النَّبِيُّ إِلَى بَعْضِ أَزْوَاجِهِ حَدِيثًا فَلَمَّا نَبَأَتْ بِهِ وَأَظْهَرَهُ اللَّهُ

عَلَيْهِ عَرَفَ بَعْضُهُ، وَأَعْرَضَ عَنْ بَعْضٍ فَلَمَّا نَبَأَهَا بِهِ قَالَتْ مَنْ

أَنْبَأَكَ هَذَا قَالَ نَبَأَنِي الْعَلِيمُ الْخَبِيرُ ﴿٣﴾

Ва из асарра-н-набийю илā баъзи азвāчиҳи ҳадиҳан фа ламмā набба-ат биҳи ва азҳараҳуллоҳу ъалайҳи ъаррафа баъзаҳу ва аъраза ъам баъз. Фа ламмā наббааҳā биҳи қолат ман амбаака ҳāзā. Қола наббааниял Ђалиму-л-Хабир. 3.

3. Ва чун Пайгамбар ба сӯйи баъзеи азвочи худ суханеро пинҳон гуфт, пас, чун он зан он сирро ифшо кард, Аллоҳ Пайгамбарро бар он сир огоҳ сохт ва Пайгамбар баъзеи он хабарро (ба он зан) ишнос кард ва аз баъзеи дигар эъроз кард. Пас, чун Пайгамбар ба он хабар он занро хабар дод, он зан гуфт: «Кӣ туро ба ин хабар дод?». Гуфт: «Маро Худои донову хабардор хабар дод!».

Муфасссирини киром навиштаанд, ки байни Ҳафса (р) ва Пайғамбар (с) сирре буд. Он ҳазрат (с) ба Ҳафса (р) таъкид карда

буданд, ки сир бояд ба касе ошкор нагардад, вале Ҳафса (р) онро ба ҳазрати Оиша (р) ошкор намуданд...

Чун Ҳафса (р) сирро ошкор сохт, Аллоҳтаъоло ба воситаи ҳазрати Ҷабраил (а) аз ошкоршавии он ва аз баъзе дигар масъалаҳои иҷтимоӣ давлатдорӣ Расулulloҳ (с)-ро хабардор сохт.

Расули Худо (с) ба Ҳафса (р) аз ошкор шудани сир бо итоб ишора намуданд, вале аз ҳамаи ончи аз Ҳафса (р) гузашта буд ва инчунин дигар масъалаҳоро ба тафсил ёдрас ҳам накарданд. Зеро одати фозилон ва бузургон ин аст, ки аз лағзишҳои мардуми оддӣ чашм мепӯшанд ва дар итобу маломат камгирӣ мекунанд. Дар тафсири "Хозин" низ дар шарҳи ин оят сухане оварда, ки Ҳафса суханони пайғамбарро шунида музтар монд ва гуфт: "Ё Расулаллоҳ, ба Шумо ин хабарро кӣ дод, ки ман сиратонро ошкор кардам?" Ҳафса (р) гумон дошт, ки Оиша (р) ҳама суханро назди Расули Худо (с) гуфтааст. Расулulloҳ (с) гуфтанд: "Худованди таборақ ва таъоло маро хабар додааст, на Оиша".

Ҳафса (р), ки зани батақво ва диндори саҳт буд, дигар пурсуҷӯро идома надода, ба сухани шавҳараш бовар ва сукутро ихтиёр кард. Расулulloҳ (с) гуфтанд: **"Худованд олиму доност ба сирҳои мардум ва ҳеҷ чиз аз ӯ пинҳону махфӣ намемонад."** Оре! Ҳазор кӯшиш шавад, ки сир махфӣ бимонад, агар иродаи Худо рафта бошад, оқибат ошкор гардад.

إِنْ تَتُوبَا إِلَى اللَّهِ فَقَدْ صَغَتْ قُلُوبُكُمَا وَإِنْ تَظَاهَرَا عَلَيْهِ فَإِنَّ اللَّهَ هُوَ

مَوْلَاهُ وَجِبْرِيلُ وَصَلِحُ الْمُؤْمِنِينَ وَالْمَلَائِكَةِ بَعْدَ ذَلِكَ ظَهِيرٌ

Ин татуба илаллоҳи фақад сағат қулубукума. Ва ин таъоҳаро ъалайҳи фа инналлоҳа Ҳува мавлаҳу ва Ҷибрилу ва солиҳу-л-муъминин. Ва-л-малаикату баъда зāлика Ҷаҳир.4.

4. Агар ҳар дуи шумо ба сӯи Аллоҳ тавба кунед, (хуш бошад), ба дурустӣ ки дилҳои шумо моилу қач шудааст. Ва агар (ба ранҷонидани Пайғамбар) бо якдигар муъованат кунед, пас, ҳамоно Аллоҳ корсои ӯст ва Ҷабраил ва мардуми шоистаи аз мусалмонон ва фариштагон низ баъд аз ин (ӯро) мададгоранд.

Ояти мазкур ба сӯи ҳазрати Оиша (р) ва Ҳафса (р) хитоби Аллоҳтаъоло буда дар он Худованд фармудааст, ки агар шумо

тавба карданӣ бошед, пас тавба кунед, вақти истиғфор омадааст. Зеро ки дилҳои шумо аз ҳадди эътидол берун омада, дар онҳо як навъ қачӣ ба назар мерасад.

Шумо ҳарду бо ҳам машварат ороsted ва барои ранҷонидани ӯ (с) бӯи асали маъофирро баҳона пеш овардед, пас огоҳ бошед, ки ба ӯ (с) ҳеҷ зараре нахоҳад расид. Аллоҳ таъоло ёвару корсоз ва мушқилкушои ӯст.

Гузашта аз ин, ҳазрати Ҷабраил, ва фариштагон ва мусалмонони шоиста ӯ(с)-ро мададгори хоҳанд намуд. Дар муқобили чунин нерӯи бузург, тадбири пешгирифтаи шумо ҳеҷ аст ва натиҷае нахоҳад дод! Баъзе олимон бар ин ақидаанд, ки мурод аз муъминони солеҳ ва шоиста ҳазрати Абӯ Бакр (р) ва ҳазрати Умари Форук (р) аст.

Хулоса, ин рафтори завҷаҳои пок, Расулуллоҳ (с)-ро дар ҳолати ногувор монданд ва хоҳири муборакашон андаке малол гирифт. Он ҳазрат (с) савганд хӯрданд ва як моҳ назди онҳо нарафтанд.

Хонандаи муҳтарам, ба хоҳири он ки аз сабаби нозил гаштани ин ояти карима маълумоти муфасссал ва бештаре дошта бошед, ривояти Имом Аҳмад ибни Ҳанбалро, ки дар "Муснад"-ашон зикр шудааст, баён мекунем. Ҳазрати Ибни Аббос чунин ривоят карда: "Ман, яъне Ибни Аббос хостам аз амирулмуъминин ҳазрати Умар (р) сабаби нузули ояи **"Агар ҳардуи шумо тавба кунед"**-ро фаҳамам, ки кадоме аз занҳои Расули Худо (с) дар назар дошта шудааст? Ба донишманди ин масъала бисёр ҳарис будам. Ҳазрати Умар (р) нияти ҳаҷ кард ва ман низ чунин намудам. Дар роҳ ҳазрати Умар (р) худро канора гирифта, ба гӯшае рафт. Вақте баргашта омад, ман ба дастони ӯ (р) об рехтам, то таҳорат намуд. Дар ин ҳолат фурсатро ғанимат ва муносиб дониста, изҳори матлаб намудам ва аз ӯ (р) пурсидам: "Эй амири муъминон, Худованд дар Қуръони худ фармудааст, ки **"агар ҳардуи шумо тавба кунед..."** бигӯед зимни ин оят Худованд кадоме аз завҷаҳои Расулуллоҳ (с)-ро дар назар доштааст? Ҳазрати Умар (р) дар ҷавоб гуфт: "Ай Ибни Аббос, ту одами аҷиб ҳастӣ, он занҳо завҷаҳои Расулуллоҳ (с) Оиша (р) ва Ҳафса (р) ҳастанд."

Инро гуфта, амири мӯминон қиссаро аз ибтидо оғоз карда гуфт: "Мо қурайшиҳо қавме будем, ки мардонамон бар болои занҳоямон сарвар ва сухани мо барояшон аҳамияти аввалиндараҷа дошт. Чун ба Мадина омадем, ҳолати билъаксро дидем, ки занон болои мардон ҳукумат доранд ва сухани онҳо

нақши асосиро мебозад. Чун занони мо ин ҳолатро диданд, чунин рафторро пеша карданд. Дар Мадина хонаи зисти ман дар ҳавлии Умайя ибни Зайд қарор дошт. Рӯзе завҷаи ман ҳаракате намуд, ки ғазабамро овард. Чун ба *ӯ* ҳарф задам, ба шиддат ҷавобам гардонид. Гуфтам, ки ин амалат нодуруст аст... ва *ӯ* дар ҷавоб гуфт: "Занони Расулulloҳ (с) сухани мубораки *ӯ*ро гардонда, ҳатто як рӯз ё ним рӯз бо *ӯ* (с) ҳарф намезананд, агар ман як суханатро гардонидам, ҳеҷ чиз намешавад". Ман инро шунида, хавотир шудам ва ба зудӣ ба хонаи духтарам Ҳафса (р), ки завҷаи Расули Худо (с) буд, рафтам. *ӯ*ро ёфта пурсидам: "Оё шумо баъзе суханони Пайғамбари Худоро мегардонед?" Ҳафса дар ҷавоб гуфт: "Бале". Боз пурсидам: "Магар чунин мешавад, ки баъзеи шумо бо Расулulloҳ (с) як рӯз ҳатто сухан намегуед?" *ӯ* гуфт: "Бале!" Инро шунида гуфтам: "Кадоме аз шумо Расулulloҳ (с)-ро дар ғазаб оварда, ба туфайли *ӯ* (с) аз ғазаби Аллоҳтаъоло дар амон монданатон оё имконнопазираст?"-суханашро давом дода гуфт: "Агар чунин бошад, ба ҳалокат дучор мегардед!!! Ту эй Ҳафса, дигар сухани Расули Худо (с)-ро магардон! Ягон чиз аз нафақа ҳам аз *ӯ* (с) мапурс! Агар ба ту молу дунё лозим бошад ман медиҳам! Агар ҳамсоияи ту зеботару маҳбубатар ба Расулulloҳ (с) намояд, (мурод ҳазрати Оиша (р) аст) дилат вайрон нашавад!"

Ҳазрати Умар (р) муколамаашро бо Ибни Аббос (р) идома дода гуфт: "Ансорие маро ҳамсоия буд, мо ҳарду ба навбат назди Расули Худо (с) мерафтем ва аз ваҳйҳои ба тозагӣ расидаи илоҳӣ ҳамдигарро хабар медодем. Дар он айём овозае буд, ки қабилаи Ғассон бар муқобили мусалмонон аспҳои худро наъл мезананд ва ин байни мардум воҳимаи калонеро ба вучуд оварда буд. Бародари ансор дар ҳамон рӯзҳо аз рӯи навбат пеши Расулulloҳ (с) рафта, бегоҳ, баъди намози шом баргашта омад. Дари маро кӯфта, нидоям намуд ва ман аз хона хориҷ шудам. *ӯ* ба ман гуфт: "Кори бузурге пайдо шуд". Ман аз *ӯ* пурсидам: "Магар қабилаи Ғассон ҳучум овард?" гуфт: "Не, кори аз ин ҳам бузургтар, Расулulloҳ (с) занҳои худро талоқ дод". Гуфтам: "Ба таҳқиқ ноумед шуд Ҳафса ва зиёнгор шуд *ӯ*". Ҳазрати Умар (р) мегӯяд, ки гумон кардам дар ҳақиқат чунин шудааст. Субҳ баъди адои намоз як навъ либоси худро пӯшида, ба хонаи Ҳафса (р) даромадам, дидам *ӯ* мегирист. Аз вай пурсидам, ки оё Расулulloҳ (с) туро талоқ дод? Гуфт: «Намедонам, аммо аз одаташ берун аз ҳамаи мо рӯи гардонида гӯшанишиниро ихтиёр кардааст». Ҳазрати Умар (р)

мегӯяд, ки аз "намедонам"-и Ҳафса дониستم, ки он Ҳазрат (с) занони худро талоқ надодааст.

Амирулмӯминин гуфт: "Ба назди ғуломи сиёҳе, ки Расули Худо (с) дошт, омадам ва ўро гуфтам: "Бирав аз расулуллоҳ (с) барои наздаш даромаданам иҷозат биёр!". Ғулом назди Расулуллоҳ (с) даромада боз пас омад ва гуфт: "Дархости шуморо ёдрас намудам, вале он Ҳазрат (с) ҷавобе нагуфт". Ман ба назди минбар омадам, дидам гурӯҳе машғули гиря ҳастанд. Аз ин бетоқат гашта, боз назди ғулом омада гуфтам, ки рафта иҷозати даромадан биёрад. Лаҳзае нагузашта, ғулом пас омад ва гуфт: "Дархости шуморо расонидам, вале Ҳазрат (с) чизе нагуфт". Гашта назди минбар нишастам, вале он чи дар дил доштам, маро ором нагузошт. Назди ғулом омада, изҳори матлаб намудам. Ў рафта ҳамон ҷавоби қаблӣро такрор кард. Инро шунида, ба қафо баргаштам, ногоҳ ғулом нидоам кард, ки биё, ворид шав, бароят иҷозат шуд. Чун дохили ҳуҷра гашта салом додам, дидам ҳазрати Расулуллоҳ (с) ба рӯи бурё така зада (нишаста) ва бурёи дурушт ба паҳлӯи мубораки он Ҳазрат (с) нақш баста буд. Аз ў (с) пурсидам: "Эй Расули Худо (с), магар занони худро талоқ додӣ?" Сари мубораки худро бардошта гуфт: "Не!" Гуфтам: "Аллоҳу Акбар"-ва суҳанонамро идома додам: "Эй Расули Худо (с), ту худ медонӣ, ки мо қурайшиҳо болои занони худ калон ҳастем, чун ба Мадина омадем, дидем, ки занон ин ҷо бар мардҳо калонтаранд". Расули Худо (с) инро шунида табассум намуд. "Занони мо ин ҳолатро дида, аз онҳо ин рафторро омӯхтанд. Як рӯз бинам ҳамсарам гапи маро мегардонад. Чун инро рад намудам, гуфт, ки завҷаҳои пайғамбари Худо гапгардонӣ мекунад ва ҳатто гоҳо қаҳрӣ мешаванд, ман як суҳанатро гардонидам чӣ шуд? Ё ту аз он Ҳазрат (с) болоӣ?". Ба ў гуфтам: «Касе чунин кунад, ноумед шуда бахти худро бой хоҳад дод. Расулуллоҳ (с) инро шунида боз табассум намуд».

"Ба хонаи Ҳафса даромада ўро насиҳат хондам ва боз гуфтамаш, ки агар ҳамсоят (яъне Оиша (р)) аз ту хушрӯйтар ва ба шавҳараш маҳбубтар бошад, аз ин дилат вайрон нашавад". Расули Худо (с), боз табассум намуд. Гуфтам: "Эй Расули Худо (с) иҷозат аст, то ман бинишинам?". Он зоти бобаракот (с) гуфт: "Бале". Пас, ман нишастам ва сарамро бардошта хонаро аз назар гузаронидам. Ба Худо қасам, ки аз Ҳайбати он зот (с) ягон чизе дар нигоҳи ман чашмгир нашуд. Баъд аз ин гуфтам: "Ё Расулуллоҳ (с), барои уммати худ дуо кунед, то ризқашон фаровон шавад. Охир,

Худоро ибодат намекардагиҳо ба мисли Форсу Рум ризқашон фаровон аст-ку?" он Ҳазрат (с) аз такашон хесту нишаст ва гуфт: **"Эй писари Хаттоб, шумо дар шакку шубҳа ҳастед?" Онон қавме ҳастанд, ки ризқашон дар ин дунё башироб омадааст!** Ман гуфтам: "Аз Худованд афви гуноҳи моро бихоҳед... албатта, он чи ки шумо мефаҳмед ман намефаҳмам..."

Ин қиссаро Имом Бухорӣ ривоят кардаанд, ҳамчунин онро Имом Тирмизӣ низ бо шакли дигар, вале бо ҳамин як маъно ривоят кардаанд.

Он чи дар боло зикр шуд, мақому мартабаи завҷаи Расули Худо (с)-ро коста намесозад. Онҳо дар дунё беҳтарин занон буданд, ба унвони модари муъминон сазовор гаштаанд. Ончи аз онҳо сар зад, ягон ҷойи тааҷҷуб ва ғайри табиъӣ надорад. Онҳо ҳам мисли дигар занон соҳиби нафсу рашк буданд. Ҷои хурдагирӣ нест, ки рафтори онҳо як сабақу таълимест барои умматони оянда. Ривояти бисёре расида, ки Расули Худо(с) дар муомила ба завҷаҳои худ бисёр нармагустор ва меҳрубону хушмуомила буданд.

Ояти зер боз барои завҷаҳои Расулulloҳ (с) хушдори дигарест.

عَسَىٰ رَبُّهُۥٓ إِن طَلَّقَكُنَّ أَن يُبَدِّلَهُۥٓ أَزْوَاجًا خَيْرًا مِّنْكَنَّ مُسْلِمَتٍ مُّؤْمِنَتٍ

قَانِتَةٍ تَّرِبَّتْ عِبْدَاتٍ سَيِّحَتٍ تَبَّتْ وَأَبْكَارًا ﴿٥٠﴾

Ъасо Раббуҳӯ иъ таллақакунна ай юбдилаҳӯ азвāҷан хайра-м миъкунна муслимāти-м муъминāтин қонитāтин тāибāтин ъāбидāтин сāиҳāтин сāййибāти-в ва абкāро.5.

5. Агар (Паёмбар) шуморо талоқ кунад, бошад, ки Парвардигор ўро ивази шумо занони дигару беҳтар диҳад, ки онҳо гарданниҳодагон, имондорон, дар намоз истодашавандагон, тавбақунандагон, ибодатқунандагон, рӯзадорон, шавҳардидагон ва шавҳарнадидагон бошанд.

Муфасссирон олиқадр гуфтаанд калимаи "ъасо" аз тарафи Аллоҳтаъоло ба маънои воҷиб меояд. Яъне ҳаққасту воҷиб аст бар Аллоҳтаъоло, ки рафту Расулulloҳ (с) занони худро талоқ диҳад, дар бадали онҳо занони солиҳаи дар тоату ибодату тақво бартару болотар диҳад. Ин ваъдаи Худованд буд ба сӯйи фиристодаи Худ.

Оре! Аллоҳтаъоло бо илми Худ огоҳ асту доно, ки пайғамбараш занонашро ҳаргиз талоқ намедихад. Вале Аллоҳтаъоло аз қудрати Худ ӯ(с)-ро хабар дод ва ҳамчунин тарсу бим дар дили завҷаҳои Расулаш (с) ворид сохт, то минбаъд тарки одоб накунад. Дар давоми оят Аллоҳтаъоло сифати занони солиҳаи нақӯкирдорро зикр кардааст, ки ба хонанда аз матни он маъно фаҳмову рӯшан мегардад, ҳоҷат ба такрору эзоҳ нест.

يَا أَيُّهَا الَّذِينَ ءَامَنُوا قُوا أَنْفُسَكُمْ وَأَهْلِيكُمْ نَارًا وَقُودُهَا النَّاسُ

وَالْحِجَارَةُ عَلَيْهَا مَلَائِكَةٌ غِلَاظٌ شِدَادٌ لَا يَعْصُونَ اللَّهَ مَا أَمَرَهُمْ

وَيَفْعَلُونَ مَا يُؤْمَرُونَ ﴿٦﴾

Йӓ айюҳа-л лазӯна ӓманӯ қӯ аӓфусакум ва аҳликум нӓра-в вақӯдуҳа-н-нӓсу ва-л-ҳичӓрату ӓалайҳӓ малӓикатун гилӓзӯн шидаӓду-л лӓ яӓсӯналлоҳа мӓ амараҳум ва яфӓалуна мӓ юьмарун.6.

6. Эй касоне, ки имон овардед, нафсҳои худро ва аҳли хонаи худро аз оташи ки оташангези он мардум ва сангҳо бошанд, нигоҳ доред! Дар он оташи фариштагони дуруштхӯ ва сахтрӯ муваккиланд, дар он ҷӣ Аллоҳ онҳоро фармуда аст, нофармонӣ намекунад ва он чиро ки ба онҳо амр карда мешавад, онро иҷро мекунанд.

Тибқи ояти карима Аллоҳтаъоло муъминонро фармудааст, ки худро ва аҳли аёли худро аз оташи Дӯзах нигоҳ доранд. Нигоҳ доштан аз оташи Дӯзах ба тарки гуноҳ ва ба тоъату ибодат муяссар мегардад. Оташи Дӯзах аз оташи дунё бо ривоятҳои муътабар аз 70 то 90 маротиба фарқ дорад. Мисол:

Агар ҳезуми оташи дунё аз дарахтон бошад, ҳезуми оташи Дӯзах аз одамону сангҳо мебошад. Касоне, ки Худоро намешиносанд, амри ӯро ба ҷо намеоранд ва аз тоъату ибодати ӯ саркашӣ менамоянд, осӣ шудагони даргоҳи Худованд буда ҷасадашон ҳезуми оташи Дӯзах аст.

Ҳамчунин барои тасфидани оташи Дӯзах ба он санг мепартоянд. Эҳтимол замоне ин оят нозил шуд, касе дар он давр гумон намекард, ки санг чун ҳезум истифода бурда мешавад. Вале бо мурури замон ангиштсанг чун маводи сӯзишворӣ истифода

гардид, ки ҳарорати ӯ нисбат ба ҳезум ниҳоят зиёдаст ва инаст яке аз муъҷазаҳои Қуръон.

Дигар даҳшати Дӯзах ин аст, ик посбонону хизматчиёнаш фариштагони бешафқату бемуруват ва бераҳм буда, касеро аз гунаҳгорон шафқат нанамоянд. Вале онҳо дар навбати худ заррае аз амри Худованди мутаъол саркашӣ намеkunанд.

Мавъиза: Аллоҳтаъоло дар рӯҳияи диндориро Худошиносӣ тарбия намудани аҳлу фарзандонро ба уҳдаи сарвари оила вогузоштааст.

Сухане, ки байни мардум аст: "Ҳар кас худаширо донад, бузро ҳам аз почаки худаш меовезанду гӯсфандро ҳам" чандон ақидаи дуруст нест. Зеро дар ривоёт хондаем, ки шавҳар барои зан ва падар барои фарзандон дар рӯзи қиёмат назди Аллоҳтаъоло масъуланд ва ҷавоб хоҳанд гуфт.

Аз Имом Тирмизӣ ривояте омадааст, ки Расули Худо (с) фармуданд: **"Фарзанди 7-соларо ба намозхонӣ бояд амр намуд. Чун 10-сола шуду намоз нахонд, пас ӯро зарб кардан ҷоиз аст"**.

Ҳазрати Умар (р) чун аз ояи 6-ӯм огоҳ гашт, аз Расули Худо (с) пурсид, ки эй Расули Худо (с), ман худамо, иншоаллоҳ, аз оташи Дӯзах нигоҳ медорам, аммо пайвандонамро чигуна нигоҳ дорам? Расулуллоҳ (с) фармуд: **"Аз он чи Аллоҳтаъоло шуморо наҳй кардааст, фарзандони худро низ аз онҳо манъ намоед ва ба он чи шуморо амр кардааст, шумо низ фарзандони худро барои он амр намоед. Дар ин сурат метавонед онҳоро аз оташи Дӯзах нигоҳ бидоред"**.

Сухани ҳазрати Алӣ (к.в) ҳаст, ки гуфта: **"Худро ва аҳлатро нақӯи таълим деҳ ва онҳоро бо одобу ахлоқ соз"**.

Дар ҳадиси шариф омада, ки Расулуллоҳ (с) чунин фармуданд: **"Эй аҳлам, намоз хонед, рӯза гиред, закот диҳед, мискину ятиму бечораро инъом намоед ба ҳамсоягон рафтори хуб намоед, шояд ки Аллоҳтаъоло дар Ҷаннаташ шуморо бо ман ҷой диҳад"**.

Хулоса, ҳар яки моён болои фарзандони худ ҳоким ҳастем ва аъзои оилаи худро бояд ба сӯи дин даъват намоем, аҳкоми динро ба онҳо биёмӯзем ва амал ба амри Худоро аз онҳо қатъиян талаб намоем. Агар фориғболӣ намоем, пас вой бар ҳоли мо. Зеро Аллоҳтаъоло дар ояи навбатӣ фармудааст, ки...

يَا أَيُّهَا الَّذِينَ كَفَرُوا لَا تَعْتَذِرُوا الْيَوْمَ إِنَّمَا تُجْزَوْنَ مَا كُنْتُمْ تَعْمَلُونَ ﴿٧﴾

Йӓ айюҳа-л лази́на кафару́ лӓ таътази́ру-л-яӓм. Иннамӓ тучза́вна ма кунтум таъмалу́н. 7.

7. Дар он рӯз ба онҳо гуфта мешавад: «Эй кофирон, имрӯз узр магӯед, ҷуз ин нест, ки мутобиқи он чӣ ки мекардед, ҷазо дода мешавад!».

Фардо рӯзи қиёмат ба сӯйи кофирон нидо шавад, ки эй кофирон, дигар ҷойи узру афсӯсу надомат ва пушаймонӣ нест. Бояд дар дунё инро андеша мекардед, ки Аллоҳтаъоло ба воситаи пайғамбарон, анбиё ва пайравони онҳо шуморо аз фаро расидани чунин рӯз хабар дода буд. Ҳоло бошад мехоҳед ё не барои он амалҳое, ки дар дунё содир намудед ҷазо дода мешавад.

Таҳти ояи зер Аллоҳтаъоло муъминонро ба сӯи тавбаи насӯҳона, яъне тавбаи содиқона хондааст.

يَا أَيُّهَا الَّذِينَ ءَامَنُوا تَوْبُوا إِلَى اللَّهِ تَوْبَةً نَّصُوحًا عَسَىٰ رَبُّكُمْ أَن

يُكَفِّرَ عَنْكُمْ سَيِّئَاتِكُمْ وَيُدْخِلَكُم جَنَّاتٍ تَجْرَىٰ مِنْ تَحْتِهَا الْأَنْهَارُ

يَوْمَ لَا تُخْزَىٰ لِلَّهِ الْنَبِيُّ وَالَّذِينَ ءَامَنُوا مَعَهُ نُورُهُمْ يَسْعَىٰ بَيْنَ

أَيْدِيهِمْ وَبِأَيْمَانِهِمْ يَقُولُونَ رَبَّنَا أَتِمِّمْ لَنَا نُورَنَا وَآغْفِرْ لَنَا إِنَّكَ عَلَىٰ

كُلِّ شَيْءٍ قَدِيرٌ ﴿٨﴾

Йӓ айюҳа-л-лази́на аману́ тубӯ илаллоҳи тавбатан-н-насуҳан ъасӓ Раббукум ай-юкаффира ъанкум саййиӓтикум ва юдхилакум ҷанна́тин таҷри́ ми́н таҳтиҳа-л-анҳӓру явма лӓ юхзиллаҳу-н наби́я ва-л-лази́на аману́ маъаҳ. Нуруҳум ясӓ̌ байна айдиҳим ва би аймӓниҳим яқулуна Раббанӓ атмим ланӓ нуранӓ вағфир ланӓ. Иннака ӓала кулли шай-иӓ қадир. 8.

8. Эй касоне, ки имон овардаед, ба сӯйи Аллоҳ тавбаи холис кунед. Умед аст, ки Парвардигор гуноҳони шуморо аз шумо дур
464

кунад ва шуморо ба бўстонҳое ворид созад, ки зери (қасрҳои) онҳо пайваста ҷӯйҳо мераванд. Дар рӯзе ки Аллоҳ Пайгамбар ва ононero, ки ҳамроҳи ӯ имон овардаанд, расво намекунад, нури онҳо неши рӯйи онҳо ва аз тарафи росташон мешинобад, онҳо мегӯянд: «Эй Парвардигори мо, барои мо нурамонро тамои деҳ ва моро биёмурз. Албатта, Ту бар ҳар чиз тавоноӣ!»

Худованди таборак ва таъоло дар ин оят фармудааст, ки эй имон овардагон, тавба кунед назди Парвардигори худ тавбаи содиқона ва холисона, чун шири аз пистон хориҷшуда, ки ба он барнамегардад. Шумо низ бори дигар ба сӯй гуноҳ боз нагардед! Бошад, ки Аллоҳтаъоло гуноҳони шуморо биёмурзад, ва шуморо дохили Биҳишти анбарсиришт соҳиби ҷӯйҳо бигардонад.

Охират чунин рӯз ҳам дорад, ки Худованд наби Худ (с) ва тобиъони ӯ (с)-ро, ки муъминонанд, назди кофирон хору шарманда намесозад, балки онҳоро иззату икром менамояд. Он рӯз рӯзест, ки нури ҷамоъаи муъминон барои аз пули Сирот гузаштани онҳо аз росту чап ва аз пешу қафо мисли моҳи шаби чаҳордахум рӯшноӣ диҳад. Дар он асно муъминон бинобар одате, ки дар дунё доштанд, дуо намоянд, ки Парвардигоро, комилу пурра ва давомнок гардон бар мо ин нурро ва нагузор, ки дар зулмоти рӯзи маҳшар, роҳгум занем. Худовандо, афв намо гуноҳони моро ва хат бикаш бар болои ҷурму нуқсонии мо. Зеро Ту бар кулли шайъ қодиру тавоно ҳастӣ!

Муъминон бар ин дуъо андармон гашта ба Ҷаннат ворид шаванд. Худовандо аз ин рӯзи пурсаодат моро бонасиб бигардон. Омин!

Мавъиза:

Дар рӯзи қиёмат ба ғайри муъминон дигарон дар зулмоту торикӣ мемонанд. Чуноне дар боло ишора рафт, онҳоро нур раҳнамоӣ мекунад ва дар роҳ рафтан душворӣ намекашанд. Имом аҳмад ибни Ҳанбал ин ҳадисро ривоят кардааст, ки Расули Худо (с) дуо намуда гуфтанд: **"Парвардигоро, дар рӯзи қиёмат моро шарманда макун!"**.

Ва ҳадисе, ки шарҳи маънои ҳамин ояти каримаро тақвият медиҳад, аз Расули Худо (с) Муҳаммад ибни Наср, Марвазӣ, Абӯдардо ва Абӯзари Ғифорӣ ривоят кардаанд, ин аст, Расулulloҳ (с) фармудаанд: **"Дар рӯзи қиёмат аввалин шахсеро, ки амр ба саҷда мешавад, манам. Сарамро бардошта, ба пеш назар мекунам, умматамро дар миёни дигарон мешиносам, ба росту чап назар мекунам уммати**

худро мешиносам". Касе аз минёни ҳозирин пурсид: "Эй Расули Худо, дар миёни дигарон уммати худро чӣ гуна мешиносӣ?" Он зоти бобаракат (с) гуфт: **"Ба он таҳорат ва сачдае, ки муъминон мекунад, ҷойҳои сачдарасашон, яъне пешонӣ, кафҳои даст, зонуҳояшон ва пойҳояшон медурахшанд. Аз ин нур онҳоро мешиносам, зеро дигар умматон ин гуна нестанд. Ва ҳам аз он нуре, ки онҳоро раҳнамоӣ хоҳад кард, онҳоро бишиносам".** Он гоҳ ёрон дуо намуданд, ки Худовандо, моро аз зумраи бандагони ботаҳорату босачдаву боимон бигардон ва аз инчунин нур моро бонасиб бисоз, то Пайғамбари азизамон моро бишиносад.

Мо низ хонандаи мухлисам дуо мекунем, ки аз ин гурӯҳи саодатманд бошем. Омин.

يَا أَيُّهَا النَّبِيُّ جَاهِدِ الْكُفَّارَ وَالْمُنَافِقِينَ وَاغْلُظْ عَلَيْهِمْ وَمَأْوَاهُمْ

جَهَنَّمُ وَيَسَّرُ الْمَصِيرُ

Йа айюҳа-н-набийю ҷаҳиди-л куффара ва-л-мунāфиқина вағлузъ ʔалайҳим. Ва маъваҳум Ҷаҳаннаму ва биъса-л-масӣр. 9.

9. Эй Пайғамбар, бо кофирон ва мунофиқон набард кун ва ба онҳо дурушти кун! Ва ҷойи сукунати онҳо Дӯзах аст, вай чӣ ҷойи бозгашти бадест!

Аллоҳтаъоло дар ин оят ба Пайғамбар (с) роҳҳои муборизаро бо ду гурӯҳ нишон дода фармудааст, ки ба кофирон бо шамшеру дандон ва бо мунофиқон бо ҳуҷҷату бурҳон ҷиҳод кун. Аммо Аллоҳтаъоло бо мунофиқон қитолро амр накард, балки муомилаи дурустро дастур дод. Зеро мунофиқон ашхосеанд, ки зоҳиран мусалмони худро вонамуд сохта, ботинан аз мусулмонӣ дар онҳо нишоне дида намешавад. Бинобарин охирин бозгашти ин ду тоифа ба сӯи Дӯзах аст ва ин макони ниҳоят бад аст.

Ояти мазкур ба он далолат мекунад, ки душманони хориҷии Ислом кофирон ва душманони дохилиаш мунофиқонанд.

Дар ояти навбати Аллоҳтаъоло ду масалро барои нафъи муъминон зикр сохта, бори дигар таъкид сохтааст, ки рӯзи қиёмат ба муъминон ба ҷуз амали солеҳ дигар чизи нафъдиҳанда нест.

ضَرَبَ اللَّهُ مَثَلًا لِلَّذِينَ كَفَرُوا امْرَأَتَ نُوحٍ وَامْرَأَتَ لُوطٍ كَانَتَا تَحْتَ عَبْدَيْنِ مِنْ عِبَادِنَا صَالِحَيْنِ فَخَاتَتَاهُمَا فَلَمَّ يُغْنِيَا عَنْهُمَا مِنَ اللَّهِ شَيْئًا وَقِيلَ ادْخُلَا النَّارَ مَعَ الدَّٰخِلِينَ ﴿١٠﴾

**Зарабаллоҳу маъсала-л лил лаъина кафарумраата Нӯҳи-в
вамраата Лут. Кāнатā таҳта ъабдайни мин ъибāдинā
сoлиҳайни фа хoнатāхумā фа лам югнийā ъанҳумā
миналлоҳи шай-ав ва қўладхуланнāра маъаддāхилūн. 10.**

**10. Баён кард Аллоҳ достонеро барои ононе ки кофир шуданд -
зани Нӯҳ ва зани Лутро, ки зери никоҳи ду бандае аз бандагони
солеҳи Мо буданд, Пас, ба он ду банда хиёнат карданд. Онҳо аз
он ду зан аз (азоби) Аллоҳ чизеро дафъ накарданд. Ва гуфта
шуд: «Ҳамроҳи дохилишавандагон ба Дӯзах дохил шавед!».**

Аз мазмуни ин оят чунин бармеояд, ки бо сабаби ихтилофи
дин байни ҳешовандон, ҳеҷ муъмине дар қиёмат ба ҳеши кофараш
нафъе расонида наметавонад. Ҳатто ду абармарди бузург ҳазрати
Нӯҳ (а) ва ҳазрати Лут (а), ки занонашон ба онҳо хиёнат намуда,
куфр варзиданд, дар он рӯзи пурдаҳшат барои наҷоти завҷаҳои
худ аз азоби Аллоҳтаъоло ҳеҷ коре карда наметавонанд.

Ҳол он ки ҳазрати Нӯҳ (а) ва ҳазрати Лут (а) пайғамбарони
Худо буданд. Гуфта шавад ба он занҳо, ки дароед ба Дӯзах ба
ҳамроҳии ба он ҷо дохилшавандагон, ки онҳо кофирону мучримону
мунофиқону мушриконианд.

Ин оят танбеҳаст, ки ҳеҷ як инсон инсони дигареро агарчӣ бо
ҳам пайванду ҳешу табори наздик ҳам бошанд аз азобу иқоби
Худованд наҷот дода наметавонад. Валлоҳу аълам.

وَضَرَبَ اللَّهُ مَثَلًا لِلَّذِينَ ءَامَنُوا امْرَأَتَ فِرْعَوْنَ إِذْ قَالَتْ رَبِّ
أَبْنِ لِي عِنْدَكَ بَيْتًا فِي الْجَنَّةِ وَنَجِّنِي مِنَ فِرْعَوْنَ وَعَمَلِهِ وَنَجِّنِي
مِنَ الْقَوْمِ الظَّالِمِينَ ﴿١١﴾

**Ва ҷарабаллоҳу маъсала-л лил лаъина аманумраата
Фиръавна из қолат Раббибни ли ӯиндака байтаи фи-л-
Ҷаннати ва наҷзини ми Ҷиръавна ва ӯамалиҳи ва
наҷзини мина-л қавми-з-зӯлимин. 11.**

**11. Ва Аллоҳ барои ононе ки имон оварданд, зани Фиръавро
масале овард, ки чун гуфт: «Эй Парвардигори ман, назди Худо
хонае дар Биҳишт барои ман бино кун ва маро аз Фиръавн ва аз
кирдори ӯ ва аз қавми ситамгар наҷот деҳ».**

Аллоҳтаъоло барои муъминон зани Фиръавро мисол меорад, ки он зан бо вучуди он ки таҳти назорати душмантарини душманони Худо қарор дошт вале аз ӯ наҳаросид ва ба Худо имон оварду Аллоҳ таъолоро ибодат намуд. Он зани солиҳа Осия бинти Музоҳим буд ва пинҳонӣ аз шавҳараш дини ҳазрати Мӯсо (с)-ро пазируфта буд.

Ин як дарси ибрат аст барои кулли муъминон ва муъминаҳо, ки ӯ – Осия зани подшоҳи кишвар, соҳиби қасру, ҳазорон-ҳазор хизматгор ва соҳиби тамоми неъматҳо буд вале аз баҳри ин ҳама даргузашт ва бар хилофи шавҳари кофираш амал намуд, ба Худои ягона имон овард, ӯ имон ба Худоро аз ҳамаи ин фароғатҳо боло шумурд. Овардаанд, ки сабаби имон овардани Осия ин буд, ки Фиръавро хазиначии буд ва он хазиначӣ зане дошт, ки имон оварда, Худои ягонро мепарастид. Рӯзе он зан нишаста, сари духтари Фиръавро шона мекард, нохост шона аз дасташ афтод. Ӯ гуфт: "Ноумед шавад касе, ки ба Худо имон наорад". Духтари Фиръавн пурсид: "Магар туро ба ҷуз падари ман Худои дигаре ҳаст?" Он зан гуфт: "Рабби ману ту ва Рабби падари ту ва тамоми маҳлуқот Аллоҳтаъоло аст". Духтари Фиръавн ба рӯи он зан шаппотие зад ва ин хабарро назди падараш бурд. Фиръавн инро шунида, он занро назди худ хонд ва аз ӯ пурсид: "Ту магар ғайри маро мепарастӣ?" Он зан гуфт: "Оре! Ман он Худоеро ибодат мекунам, ки Рабби ману ту ва Рабби тамоми оламиёнаст".

Фиръавн аз ин дар ғазаб гардида, амр намуд то ӯро чаҳор меҳ зананд. Пас аз дасту пойҳои он зан чаҳор меҳ заданд. Баъд Фиръавн назди ӯ омада пурсид: "Оё аз раъят гаштӣ?" Он зан гуфт: "Рабби ману ту ва тамоми оламиён Аллоҳ аст!" Фиръавн гуфт: "Агар аз раъят нагардӣ, писаратро пеши чашмат хоҳам кушт!" Он зани солиҳа гуфт: "Бикун, ҳарчи, ки меҳоӣ!".

Фиръавн писари он занро дар назди ӯ ба қатл расонд. Рӯҳи он писар ба он зан башорат дод, ки эй модар, назди Худованд савоби ту чандон аст. Он зан инро шунида, сабр намуд. Рӯзи дигар

Фиръавн омада, аз зани хазиначӣ аҳвол пурсид. Зани матин ирода ҷавоби дирузаи худро такрор намуд. Фиръавн писари дуҷуми ӯро наздаш ба ҳалокат расонд.

Рӯҳи писар модарро башорат дод, ки эй модар, сабр кун, савоби ту назди Аллоҳтаъоло беҳадду канорааст.

Зани Фиръавн (Осия) башорати писарони зани хазиначиро шунида, имон овард. Аллоҳтаъоло рӯҳи зани солиҳаи хазиначиро қабз намуд, Осияро мақому мартабаи он зан дар Ҷаннат маълум гашт, имону тасдиқи ӯ ба Худо зиёдтар шуд. Фиръавн инро пайи бурда, бо ҳамнишинонаш машварат ороост ва онҳоро аз Осия пурсон шуд.

Онон гуфтанд: "Мо аз Осия ба ҷуз некӣ чизи дигаре надидаем". Фиръавн гуфт: "Ӯ ғайри маро мепарастад". Мушовиронаш гуфтанд: "Агар чунин бошад, пас, ӯро бояд кушт!" Фиръавн ӯро низ ба ҷаҳор меҳ баста азоб меод ва аммо ӯ ба Парвардигори худ дуо мекарду мегуфт: **"Худовандо, барои ман назди худат хонае бунёд кун!"**.

Ин лаҳза Осия мақоми худро дида ханда кард, тасодуфан Фиръавн ҳозир шуда хандаи ӯро дид ва гуфт: "Аҷоиб, мо ӯро азоб медиҳем ва аммо ӯ меҳандад, магар девона аст?" Худованд рӯҳи ӯро қабз намуд. Аллоҳтаъоло аз ин ду зани солиҳа розӣ бод! (аз Ибни Касир).

Аллоҳтаъоло дар ояти зерин масали дигареро зикр карда аст.

وَمَرْيَمَ ابْنَتَ عِمْرَانَ الَّتِي أَحْصَنَتْ فَرْجَهَا فَنَفَخْنَا فِيهِ مِنْ رُوحِنَا

وَصَدَّقَتْ بِكَلِمَاتِ رَبِّهَا وَكُتِبَ عَلَيْهَا مِنَ الْقَنَاتِ ۚ

Ва Марямабната Ёимрона-л-латӣ аҳсанат фарчаҳа фа нафахна фӯҳи ми-р-руҳинā ва ҷаддақат би калимāti Раббихā ва кутубихи ва кāнат мина-л-қонитин. 12.

12. Ва Марям - духтари Имрон, ки номуси худро пок нигоҳ дошт, пас, рӯҳе аз тарафи Худ дар он дамидем, сухани Парвардигори худ ва китобҳои ӯро тасдиқ дошт ва аз ибодаткунандагон буд.

Ояти карима ба мақоми баланди Марям бинти Имрон, далолат мекунад. Ба ақидаи мо мусулмонон Марям зане буд, ки номус ва пардаи исмати худро покиза нигоҳ дошта, солиҳаву шарифаву тоҳира буд. Яҳудиён ақида карданд, ки Марям номуси

худро аз даст дода зино кард ва Исои рӯхуллоҳ, яъне фарзанди ӯ харомзодааст.

Аммо ҳақиқат ин аст, ки Марям ба шариъати поки Аллоҳтаъоло имон оварда, ба китобҳои Аллоҳтаъоло бовар дошта ва аз қавми итоъаткунандаву ибодаткунандаи Аллоҳтаъоло буд. Аллоҳтаъоло фармудааст, ки Мо ба воситаи Ҷабраил (а) дар чоки гиребони ӯ аз рӯҳи худ дамидем, дар ҳоле, ик бокира ва бешавҳар буд ва ба ин васила Марям ҳамл бардошт ва Исои рӯхуллоҳро ба дунё овард.

Дар ҳадисҳо омада, ки камолот аз мардон аст ва аз занон касе комила нашуд, магар панҷ зани дунё: Яке Осия зани Фиръавн, дигаре Марям бинти Имрон, севумӣ Хадича бинти Ҳувайлид ва чаҳорум Оиша бинти Абӯбакри Сиддиқ (разиаллоҳу анҳу), панҷум Фотиматуззаҳро бинти Муҳаммад (с).

Поёни сураи **"Таҳрим"** ва лиллоҳил ҳамд.

67-ум сураи Қуръон буда, дар Макка нозил шуда, аз 30 оят иборат аст.

Ин сураест, ки ақидаро муолиҷа мекунад. Сураи "Мулк" се мавзӯи асосиро дар бар мегирад. Якум исботи бо азамат будани Аллоҳтаъоло ва қудраташ ба зинда гардонидан ва миронидан, дуюм барпо кардани бурҳонҳо ва далелҳо бар ваҳдонияти Раббилламин, севум баёни оқибати кори онҳое, ки боз аз нав зинда гардониданро дурӯғ мепиндошанд.

Дар аввали сураи мазкур омадааст, ки ҳамаи мулку ҳукмдорӣ дар тасарруфи ӯ таъолост. Яъне Аллоҳтаъоло тасарруфи ҷамии махлуқотро чи дар Замин ва чи дар осмонҳо комилан дар худ дорад, ҳамаи ашё ба фармони ӯст. ӯ ҳама ашёро аз адам (нестӣ) пайдо карда, баъзеро соҳиби ҷон кардааст. Онҳоро мемиронад ва боз аз нав дар қиёмат зинда мегардонад.

Баъдан дар бораи офаридани ҳафт табақаи осмон ва зинат додани онҳо ба ситораҳои дурахшанда, ки ба қудрату тавоноии Аллоҳтаъоло далолат мекунанд ишора шудааст.

Давоми сура баён месозад, ки Дӯзах чун муҷримонро мебинад ба қаҳру ғазаб меояд ва ғазаби он чунон шиддат мегирад, ки ба ҷӯш меояд ва қариб аст, ки қисме аз Дӯзах баъзеи дигарашро бихӯрад. Ин ҳушдорест барои душманони Худо. Инчунин бозгашти